

Erik Lohmann-Davidsen,

Ekstern lektor.

September 2016

Psykolognævnet - gartner eller lugekone?

Jeg har haft lejlighed til at følge Psykolognævnets virksomhed i en årrække, idet jeg underviser psykologstuderende ved Københavns Universitet i faget lovgivning og etik.

Det er derfor med stor tilfredshed, at jeg nu ser, at social- og indenrigsministeriet har udarbejdet et udkast til ændring af psykologloven, som er sendt til høring hos en lang række interessenter.

En modernisering har længe været tiltrængt og spørgsmålet er kun om social- og indenrigsministeriet nu benytter lejligheden til at skabe et tidssvarende lov eller hopper over hvor gærdet er lavest.

Anledningen til at loven kommer nu er, at psykolognævnet som led i en strukturændring er kommet under Ankestyrelsen.

Sammenligningen af Psykolognævnets med en lugekone tror jeg mange vil kunne genkende. Opgaven har været at luge de værste tidsler bort. Helst uden for stort besvær.

Eksempler: Nævnet har aldrig brugt sin kompetence til at fratage nogen psykolog sin autorisation. Kan det være rigtigt, at et organ der fører tilsyn en kvaliteten af en faggruppes arbejde i mere end 20 aldrig finder – eller burde have fundet et tilfælde – hvor en psykolog ikke opfylder betingelserne for at have autorisation. Jeg har fået oplyst at de i tilfælde der har "snerpet derhen af" har man klaret ved at den pågældende selv opgav sin autorisation. Men er det en korrekt måde at håndtere sådanne sager på?

Psykolognævnets tilsynspraksis lignede på mange måder det tilsyn den tidligere Sundhedsstyrelse førte med læger og andre sundhedspersoner. Et tilsyn der over flere omgange er blevet radikalt fornyet, med strukturændringer og "afkappede hoveder" til følge.

I lovforslaget får psykolognævnet udtrykkeligt flere beføjelser end det tidligere nævn havde og man kan så håbe, at nævnet også kan og vil bruge dem. Lovudkastet katalog af nye beføjelser til psykolognævnet ser imponerende ud, men nogle af dem er blot, at den hidtidige praksis der nu skrives ind i loven.

Et andet eksempel til illustration af "lugekonebilledet" er, at Psykolognævnet har holdt sig meget tilbage med at udvikle psykologfaglig standard. Man har holdt sig til den dårlige - når man var helt sikker. Det er også et vanskeligt felt. Hvis psykolognævnet

sætter "barren" så højt at nogle psykologer ikke kan følge med, fører det jo kun til frustration og utilfredshed. Det er en del af baggrunden for, at den tidligere sundhedsstyrelse var tilbageholdende m.h.t at skærpe de faglige krav til lægerne. Og det er den holdning som Styrelsen for Patientsikkerhed nu har gjort op med.

Men Psykolognævnet har haft en anden grund til at føre en tilbageholdende linje m.h.t indholdet af det faglige tilsyn. Psykolognævnet skal dele sin kompetence med Sundhedsvæsnets klageorganer, Sundhedsvæsnets Disciplinærnævn og med Psykologforeningens Etiknævn. Mon ikke psykologerne selv har været meget tilfredse med Psykolognævnets tilbageholdende "lugekonefunktion". Så kunne man klare faglige diskussioner inden døre uden at skulle tage folk uden psykologfaglige forudsætninger med på råd. At der også foregik én faglig bedømmelse af psykologers arbejde sammen sundhedspersoners var vel egentlig kun et plus, og en anerkendelse af psykologernes betydning.

Sagt på en anden måde. Psykologforeningen burde for længe siden have taget initiativet til en modernisering af Psykolognævnet, men det har man næppe kunnet blive enige om.

Det tredje klagepunkt på Psykolognævnets virksomhed går på, at nævnet har gjort "så lidt som lovligt" for at være kendt.

Vel er der en hjemmeside osv, men når man ser på nævnets tilsynsvirksomhed, så har det stået skralt til. Psykolognævnet afgav en beretning om de sager man have behandlet hvert **4 år**. Der kunne altså gå 4 år før en sag, hvor Psykolognævnet satte standarden for godt psykologisk arbejde blev kendt for andre end de psykologer der var involveret. Selve beretningen var i øvrigt og vanskelig til gængelig og der var ikke register over" leasing cases. "

Skaber lovudkastet så rammerne for at et nyt psykolognævn kan – og måske vil - bidrage til at højne kvaliteten af det psykologfaglige arbejde?

Både ja og nej. M.h.t til at gøre nævnets virksomhed almen tilgængeligt kommer man nogle skridt den rigtige retning. Dels skal bl.a. udtalelser med alvorlig kritik nu offentliggøres, dels er nævnet nu en del af Ankestyrelsens virksomhed og dermed bliver nævnet formodentlig omfattet af Ankestyrelsens offentlighedspolitik og procedurer. Så langt så ret godt.

Men på 3 punkter går lovudkastet ikke langt nok.

Det første er nævnets sammensætning. Tidligere var der 9 medlemmer, fremover kun 5. Der er liget ud i kommunale og ministerierepræsentanter. Til gengæld har Psykologforeningen fortsat to repræsentanter. Det kan give anledning til at tro at der muligvis har være indgået en studehandel mellem ministeriet og Psykologforeningen Ministeriet har ønsket, at kritik af psykologer kan offentliggøres med navns nævnelse som inden for sundhedsvæsenet. Den modernisering har været væsentlig for ministeriet. Det har Psykologforeningen ikke været glad for, men accepteret fordi psykologernes styrke i nævnet er fordoblet fra ca. 20 til ca. 40 %. Men hvem er taberne? Klienterne, forbrugerne. Den eneste brugerrepræsentant er en repræsentant for de samvirkende invalide- og handicaporganisationer. Det går

tilbage til den tid da psykologer en meget lille faggruppe bl.a. tilknyttet behandlingsinstitutioner. Nu er psykologer en meget, meget større faggruppe, der spiller en langt væsentligere rolle i samfundet og behandler alle – stort set. Derfor burde en forbrugerorganisation og måske sammenslutningen af forældreforeninger være med. Man kunne også operere med et panel af bruge repræsentanter der blev indkaldt alt efter hvilken klientgruppe sagen drejede sig om. Ankestyrelsen har i øvrigt en løsning af dette spørgsmål ved behandlingen af ankesager. Der burde i hvert værd være mindst tre repræsentanter brugerne.

Man kunne også have repræsentanter for patientorganisationer med i nævnet. Men herved kommer man ind på et andet problem, nemlig afgrænsningen af psykolognævnets kompetence over for Sundhedsvæsenets Disciplinærnævn. I praksis er det nok sådan, at de fleste ” behandlingsager” hører under Disciplinærnævnet medens Psykolognævnet tager sig af det mere formelle og afgørelses- udtalelsesager.

Denne sondring beror på den antagelse, at alle der skal i psykologbehandling er syge og derfor omfattet af sundhedsloven.

Det er nu anledning af få afgrænsningen af nævnets kompetence over for disciplinærnævnets gjort klart - ikke kun for de involverede.

Og lovudkastet gør det bydende vigtigt at der koordineres mellem Psykolognævnet og Disciplinærnævnet. Nu kan man so psykolog blive ” hængt ud” både i disciplinærnævnet og i Psykolognævnet. Det må da ske efter nogenlunde samme kriterier. Dertil kommer at Sundhedsministeriets repræsentant er røget ud af psykolognævnet.

Man kan tænke sig at ministeriet vil forsvare sig med, at der er tale om to forskellige organer. Disciplinærnævnet er et klageorgan for patienter, mens Psykolognævnet primært er et tilsynsorgan og derfor mere sammenlignelig med sundhedsstyrelsen. Det er den type argumenter jurister kan bruge for at bortforklare virkeligheden. Sagen er at både psykologer og klienter/patienter har behov for at vide, hvor en sag hører hjemme. Og ligeværdige sager bør bedømmes ens i Psykolognævn og i disciplinærnævn. Det behov har eksisteret i mange år, men det er blevet større nu fordi Psykolognævnet kompetencer er øget og fordi den lovbestemte koordinering er afskaffet og erstattet af en vejledningspligt.

Endelig er det således at, lovudkastet gør meget ud af at understrege at psykolognævnet er et tilsynsorgan, der derfor selv kan tage sager op. Netop fordi der er tale om et tilsynsorgan, burde man også have en bestemmelse med om at man kan bede psykolognævnet om en vejledende udtalelse. En sådan kompetence har andre tilsynsorganer.

Med dette lovudkast tages der et skridt i retning af at forvandle psykolognævnet fra en gammel lugekone til en kompetent gartner ”i psykologiens have”. Vi må håbe at debatten om lovudkastet fører til at psykolognævnets sammensætning bliver gjort tidssvarende, og kompetencen bliver afklaret.

Lige så vigtigt er det måske med en debat i Psykologforeningen om hvor og hvordan diskussionen af kvaliteten af psykologfagligt arbejde skal foregå. Af lovudkastet fremgår, at psykolognævnet - ikke Psykologforeningen – har ønsket at nævnet fik større kompetencer. Tværtimod tyder noget på at diskussion af psykologernes faglighed efter Psykologforeningens opfattelse bør foregå mellem psykologer. Klienterne og samfundet i bredere forstand bør ikke lukkes ind til trods for den meget væsentlige rolle psykologerne i dag har i det danske samfund